

Novi pogranični spor Hrvatske i Slovenije

Author: [IWPR Balkans](#)

Napetost u odnosima između Zagreba i Ljubljane i dalje traje posle navodno insceniranog incidenta na spornoj pograničnoj teritoriji.

Hrvatska i Slovenija pokušavaju da smire rat recima koji je izbio posle kontroverznog incidenta na granici između dve zemlje.

U isto vreme, ranije izrečena pretnja Slovenije – da će blokirati toliko željeno pridruživanje Hrvatske Evropskoj uniji – povučena je posle intervencije visokog zvaničnika EU Havijera Solane 28. septembra.

Do sukoba je došlo nakon što je hrvatska policija uhapsila 12 slovenačkih državljana – uključujući i dvojicu članova nacionalističke slovenačke stranke – u pograničnom gradu Plovanija 22. septembra.

Ova grupa je bila u poseti kod jednog od članova iste stranke koji živi u pograničnoj zoni na koju obe republike polazu pravo. Granicu nisu presli na službenom granicnom prelazu, pa su ih zaustavili pripadnici hrvatske policije i zatražili da pokazu lična dokumenta.

Posto su odbili to da učine, grupa je uhapsena, i policijskim kolima prebacena u lokalnu policijsku stanicu.

Ipak, hrvatski analitici i političari veruju da su slovenački desničari namerno izazvali ovaj incident da bi dobili publicitet pred parlamentarne izbore koji se održavaju 3. oktobra. Desničarske nacionalističke stranke su odmah iskoristile ovaj kontroverzni pogranični incident za potrebe kampanje.

Prisustvo televizijske ekipe u ovoj grupi – koja je napravila snimak hapšenja emitovan u Sloveniji i sirom sveta – mnogi vide kao dokaz da je incident insceniran. Uticajni slovenački dnevnik Delo takodje je izneo mogućnost da je ovaj incident “provokacija”, ali je ujedno osudio postupak hrvatske policije kao “necivilizovan”.

I Zagreb i Ljubljana polazu pravo na oblast u kojoj je slovenačka grupa uhaspena.

Ministar inostranih poslova Slovenije Ivo Vajgl je tim povodom izjavio: “Incident se dogodio u oblasti koja je teritorijalno registrovana kao deo opštine Piran, i dokle god se ne postigne sporazum o granici, mi ćemo je smatrati slovenačkom teritorijom.”

Ali, premijer Anton Rop je otisao još dalje u svojim osudama, upozoravajući Zagreb da u svetlu ovog incidenta “Slovenija više ne može podržavati ulazak Hrvatske u Evropsku uniju”.

Slovenija je postala članica EU u maju, a očekuje se da će Zagreb otpočeti formalne pregovore za prijem u članstvo sledeće godine, uz mogućnost pridruživanja 2007. Da bi se to dogodilo potrebna je ratifikacija od strane svih 25 članica EU.

Ipak, posle posete Havijera Solane, Visokog zvaničnika EU za spoljnu politiku i bezbednost, 28. septembra, kojom prilikom je on ponudio svoje usluge u resavanju ovog spora, Rop je ublažio stav.

Rekao je da Slovenija "podržava ulazak svih zemalja zapadnog Balkana u Evropsku uniju, uključujući i Hrvatsku", i dodao da je Ljubljana spremna da prihvati arbitražu o problemu razgraničenja.

Zagreb je reagovao hladnokrvno, a premijer Ivo Sanader je rekao samo da su "Slovenija i Hrvatska prijateljske zemlje koje imaju zajednicku prošlost u Jugoslaviji i zajednicku budućnost u Evropskoj uniji. Sve probleme treba rešavati sporazumno, a ako to nije moguće, kao u slučaju pograničnog spora, treba potražiti međunarodnu arbitražu".

Ipak, privatno, hrvatski diplomatski krugovi opisuju lokalnu policijsku intervenciju kao "nesrećnu".

Jedan zvaničnik Ministarstva inostranih poslova, koji je želeo da ostane anonimn, rekao je: "Slike nasilja... na primer, kada je hrvatska policija na silu ugnurala slovenačke poslanike u automobil... obišle su citav svet.

"Evropa je šokirana takvim scenama, i ma koliko da je policijska akcija bila legitimna, njima je Hrvatska prikazana kao zemlja u kojoj policija koristi silu. Više bismo dobili da smo ih pustili (slovenačku grupu) da prođu."

Političar Davor Gjenaro, specijalista za hrvatsko-slovenačke odnose, izjavio je za IWPR da nije uveren da će se odnosi između dve bivše jugoslovenske republike uskoro normalizovati.

"Slovenija će biti veoma oprezna pri ulasku u proces arbitraže u pograničnom sporu sa Hrvatskom, i učinice to jedino ako od Zagreba dobije čvrste garancije da će se postovati konačna odluka", kaže Gjenaro.

Ovaj problem traje još od juna 2001. godine, kada su obe zemlje potpisale sporazum kojim je okončan spor oko pomorske granice koji nije bio rešen posle raspada Jugoslavije, deset godina ranije.

Ovim sporazumom Zagreb je odobrio Sloveniji korišćenje nautičkog koridora širine dve milje kojim Slovenija dobija pristup međunarodnim vodama koji ranije nije imala. Slovenija je, zauzvrat, obećala da će poboljšati putne veze sa Hrvatskom i dati njenim građanima status koji im omogućuje "brzi ulazak" u zemlju.

Ipak, hrvatska javnost je velikim delom bila nezadovoljna ovim sporazumom i kritikovala je tadašnjeg premijera Ivicu Račana da se odrekao prevelikog dela teritorije. Utvrđivanje kopnene granice i dalje je teško pitanje za obe zemlje.

S druge strane, ekonomski odnosi između dve zemlje oduvek su bili dobri.

Slovenija je treći najvažniji trgovinski partner Hrvatske za uvoz i četvrti za izvoz.

Hrvatska privredna komora objavila je podatak da je 2003. godine Hrvatska izvezla robe u Sloveniju u vrednosti od 511 miliona dolara i uvezla u vrednosti od nešto više od milijardu dolara.

I dok je pogranični incident pokrenuo medijske spekulacije o mogućem bojkotu slovenačke robe, analitičari se slažu da to nije naročito verovatno.

Hrvatska privredna komora i Agrokor, najveći lanac prodavnica robe široke potrošnje u Hrvatskoj, odbacili su najave bojkota slovenske robe kao “neodgovorne i nerealne”.

A ekonomista Milan Gavrović kaže: “Trgovina počiva na interesu, a ne na ličnom dopadanju ili nedopadanju. Juče sam otisao u slovensku robnu kuću Merkator u Zagrebu i tamo nije bilo ništa manje kupaca nego što ih je bilo i pre incidenta.”

Izgleda da hrvatski kupci podržavaju takav stav. Mirjana Krunić iz Osijeka izrazila je mišljenje mnogih kada je izjavila: “Neću prestati da kupujem slovensku robu, jer kada kupujem gledam cenu i kvalitet.” Merkator sledećeg meseca treba da otvori prodavnicu u Osijeku, četvrtom gradu po veličini u Hrvatskoj.

Drago Hedl je saradnik IWPR-a iz Osijeka.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/novi-pogranicni-spor-hrvatske-i-slovenije>